

**Danse — og
teatersentrum**

Performing Arts Hub Norway

Høringsuttalelse fra Danse- og teatersentrum

I forbindelse med Familie- og kulturkomiteens behandling av Prop. nr 1 (2021-2022):

Innledning:

Danse- og teatersentrum har de senere år ventet på scenekunststrategien som vil legge føringer for hvilken retning regjeringen mener norsk scenekunst skal ta, hvilke tiltak, finansieringsordninger og strukturer som skal ivareta produksjon og formidling av scenekunst, herunder også scenekunst for barn og unge, publikumsutvikling og mangfold. Det er mye bra i strategien for det frie scenekunstheltet. Scenekunststrategien ble lagt frem i september 2022, og den løftes også frem i Statsbudsjettet og bevilges 25 mill for å styrke feltet. Som å styrke infrastrukturen for feltet ved å satse på de regionale kompetansesentrene for dans og scenekunst, og ved å styrke Dansenett Norge. 10 mill av denne summen er fra spilleoverskuddet i Norsk Tipping, til ulike prosjekt- og utviklingsmidler på scenekunstheltet som: - ordning for nye formidlings- og visningsarenaer for scenekunst for å stimulere til økt publikumsmangfold, - ordning som skal stimulere til økt samarbeid mellom institusjoner, visningssteder og scenekunstnere om utvikling, produksjon og formidling av profesjonell scenekunst, og ordning for tidsskrifter og kritikk for å sikre bedre ytringsklima om scenekunst. Dette er positive og viktige tiltak, men vi er skeptiske til at det ikke bevilges friske penger til tiltaket over statsbudsjettet, men at det skal finansieres med tippemidler. Det er behov for varige og gode ordninger for feltet. Ikke kortvarige prosjektbaserte ordninger. Det er vår generelle oppfatning at Statsbudsjettet som helhet for 2022 er lite ambisiøst og har få satsninger.

Fortsatt en uløst situasjon for de etablerte scenekunstkompaniene:

Sentralt for oss, sammen med CREO, Norske Dansekunstnere, Danseinformasjonen og Norsk Skuespillerforbund har det vært avgjørende å få på plass en «flerårig og søkbar ordning for minimum 5 år av gangen og som skal gi tilskudd til produksjons- og driftsmidler for etablerte kompanier. Den største oppgaven som strategien for scenekunst var satt til å gjøre, formulert i Stortingets anmodningsvedtak nr. 201 (12.des 2017) der regjeringen bes sørge for å sikre forutsigbarhet for de etablerte scenekunstkompaniene, står fortsatt uløst. «Stortinget ber regjeringen i forbindelse med revidert nasjonalbudsjett 2018 legge fram en vurdering av situasjonen for det frie scenekunst- feltet, inkludert erfarne grupper som mottar støtte fra Norsk kulturfond, og grupper som får eller har fått støtte over kap. 323 post 71 og 78, og hvordan disse kan sikres forutsigbarhet.» I strategien for scenekunst uttrykker Solberg-regjeringen ønske om å etablere en driftstøtteordning for de etablerte kompaniene. Men denne ordningen blir ikke nevnt i budsjettet for 2022 med et ord, og det bevilges heller ikke penger til den.

DTS mener denne ordningen må på plass nå, og vi foreslår at det etableres en ordning i 2022 på 20 mill som øker i årene fremover. Fra og med 2021 styrket regjeringen scenekunstheltet og sørget blant annet for at to etablerte kompanier, Verdensteatret og Jo Strømgren kompani, ble løftet inn på statsbudsjettet etter at de ble ikke videreført fra basisfinansiering. Dette grepet løste en akutt situasjon for to kompanier, men etterlot usikkerhet knyttet til andre kompanier i tilsvarende akutt situasjon, som: Ingun Bjørnsgaard Prosjekt, Winter Guests, Zero Visibility Corp, Verk produksjoner, Goksøyr & Martens, og De Utvalgte. Dette er etablerte kunstneriske virksomheter som er høyt ettertraktet nasjonalt og internasjonalt. I tillegg har vi også etablerte scenekunstkompanier som driver kompaniene sine gjennom tidvis prosjektstøtte fra

Kulturrådet, kommunale og/eller private midler, som aldri har vært på verken basis eller kunstnerskapsordningen, men like fullt representerer kontinuerlig drevne kompanier med høy kunstnerisk kvalitet.

Danse- og teatersentrum er i bred kontakt med feltet og kan bistå Kulturdepartementet i opprettelsen av en slik ordning. Som en del av utformingen av ordningen, må det tas stilling til hvilke søknadskriterier som skal gjelde. Blant annet må det avklares hvem som kan betegnes som et etablert kompani og hvilke kriterier som ligger til grunn for en slik vurdering. Videre må det avklares hvilke kunstneriske meritter kompaniene skal vurderes etter og hvilke forretningsmessige egenskaper som må innfris. Driftstøtteordningen må også vektlegge kriterier som; egenart, aktivitet, mangfold i uttrykk og målgrupper, publikumsorientering/eller - utvikling, økonomisk ryddighet over tid, geografisk tilhørighet og lokal forankring.

Denne ordningen bør bygges opp allerede fra 2022, og innrettes slik at den peker fremover mot en solid, langsiktig ordning som ivaretar behov i det frie feltet i hele landet.

DTS foreslår at det opprettes en søkbar driftstøtteordning for etablerte kompanier under kap 320 post 75 med 20 mill for 2022.

Styrking av Norsk kulturfond

Statsbudsjettet viser en svak økning og satsning på Norsk kulturfondet. Danse- og teatersentrum anser Norsk kulturfond med sin autonomi og sitt fagfelleinstitutt som den viktigste tilskuddsinstansen for fri scenekunst i Norge. Fri scenekunst samler mange ulike kunstnerskap og aktører innen ulike kunstneriske uttrykksformer i scenekunstheltet, og tilskudd fra kulturfondets ordninger er helt avgjørende for den kunstneriske utviklingen i feltet. Presset på kulturrådets tilskuddsordninger, og særlig prosjektstøtteordningen er stort og økende. Danse- og teatersentrum vil understreke behovet for en betydelig økning av fondet også i lys av erfaringer med Covid 19, hvor tilbakemeldingene fra feltet om hvor viktig det nettopp nå er å sette aktiviteten i gang igjen. Det vil være avgjørende å øke bevilgningen til Norsk kulturfond.

Reversering av byråkratiserende endring

Danse- og teatersentrum er ett av tiltakene som ble overført fra kap 323 Musikk og scenekunst, post 78 til kap 320, post 74. Danse- og teatersentrum sammen med 4 andre organisasjoner som er med i Norwegian Arts Abroad, NAA vil belyse en strukturell endring som ble utført av Solberg II-regjeringen i 2020. Som en del av en «effektiviseringsreform» ble fem av NAA-organisasjonene fra KUDs budsjett flyttet inn under Kulturrådet, uten å rådføre seg med kunstfeltene eller NAA i forkant. Dette var en stor, strukturell endring for våre organisasjoner, som ble gjort uten begrunnelse i en strategi eller overordnet plan for den norske kultureksporten. Flyttingen har gjort NAAens dialog med KUD mindre effektiv, og svekker den internasjonale kulturinnsatsens synlighet i departementet. Vi ber om at postleggingen reverseres og henviser til høringsinnspill fra NAA.

Styrk kunnskap om scenekunstens samtid og fortid

Som kulturarv er det digitale Scenewebarkivet en unik kilde til kunnskap om scenekunstens samtid og fortid, og viktig for forskning og historiefremstilling. Vi er svært positive til Statsbudsjettets satsning på arkiv. Scenewebarkivet er i tillegg en del av infrastrukturen i Norge som kulturnasjon og demokrati, i tråd med Stortingsmeldingens «Kulturens kraft» syn på at kunsten er en del av det norske ytringsrommet. Scenewebarkivet er en kilde til våre sceniske ytringer slik disse har utviklet seg både innenfor institusjonene og fri scenekunst. Det langsiktige samarbeidet Scenewebarkivet har med Nasjonalbiblioteket sikrer en velfungerende dokumentasjonsforvaltning og arkivering av scenekunstheltet både for institusjoner og fri scenekunst på nasjonalt nivå. I tillegg innebærer dette et spennende og nyskapende samarbeid mellom en stor nasjonal institusjon og en liten fri stiftelse hvor begge parter er avhengig av hverandres kompetanse i henhold til oppbyggingen av et digitalt arkiv og digital formidling.

I lys av den pågående pandemien, har Scenewebarkivet intensivert sin betydning på mange nivåer, nasjonal og internasjonal interesse har økt, oversettelsesarbeidet og registreringsarbeidet har potensiale til å gi flere frilansere trygge oppdrag i en tid der arbeidsoppgaver i kulturfeltet er svært redusert grunnet de pågående smittepåbud og råd.

Vi ber nå Stortinget løfte Scenewebarkivet inn med egen plass på kapittel 329, post 78, med 1 million kroner i tråd med statsstøttesøknaden vår for dette tiltaket.

Danse- og teatersentrum

November 2022